

Petricevo Ozbiljno Upozorenje Bosanskim Srbima

Author: [IWPR Balkans](#)

Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini saopstio je Republici Srpskoj da se mora odreci netrpeljivosti prema drugim etničkim grupama i unaprediti stanje ljudskih prava u entitetu ukoliko zeli da opstane.

Dopustite mi da budem sasvim jasan. Bez ozbiljne privrženosti ustavnim, socijalnim i ekonomskim reformama kao i reformama u oblasti ljudskih prava, Republika Srpska, RS, bi mogla nestati. Ponasanje njenih lidera čini opstanak ovog entiteta u ekonomskom i politickom smislu neodrživim.

Republici Srpskoj neophodna je postena i sustinska reforma - konkretna dela, a ne puke reci. Jasno da je sedam godina posle Dejtona, Republika Srpska jos uvek nacionalisticka monoetnicka struktura, jedan abnormalan iskljucivi model u kome vladavina prava jos uvek nije uhvatila korena.

Takva zajednica nema mesta u Evropi na pocetku 21. veka. Postoje mnoge oblasti u kojima bi vlasti Republike Srpske mogle da ucine mnogo vise kako bi istinski sluzile svojim gradjanima i dokazale svetu da se radi o legitimnom delu Bosne i Hercegovine, koji se trudi da ispuni svoje obaveze iz Dejtonskog mirovnog sporazuma kao i zahteve koje pred njim postavlja savremeno doba.

Sprovođenje istorijske odluke Ustavnog suda o konstitutivnosti svih naroda u oba entiteta predstavlja priliku za istinski iskorak napred u Republici Srpskoj. Ovaj entitet mora iskazati volju da se pruži zaštita svim njenim gradjanima, ukljucujuci i one koji nisu srpske nacionalnosti. Multietnicki karakter Republike Srpske, koji je Ustavni sud potvrdio svojom odlukom, mora se odslikati u njenom Ustavu.

Ustavne reforme pružaju jedinstvenu priliku Republici Srpskoj za sprovođenje sustinskih i pozitivnih promena čime bi se otklonila opasnost od njenog nestanka. Republici Srpskoj pretila opasnost iznutra jer ne ispunjava evropske standarde; jer ne tretira sve svoje gradjane jednako sto je neophodno u jednom multietnickom entitetu; jer ne garantuje svim svojim gradjanima njihova ljudska prava kao iz zbog toga sto povratnici nisu dobrodosli u ovaj entitet. To je ono sto delegitimizira i slabi Republiku Srpsku.

Medjutim, stvari se mogu preokrenuti. Takodje bih rekao da je ovo jedinstvena prilika za vlasti Republike Srpske da demonstriraju svoju kompetentnost i pokazu da poseduju sposobnosti za postizanje kompromisa koji su kljucni za multietnicko drustvo kao sto je to Bosna i Hercegovina.

Tokom mojih (nedavnih) susreta u Banja Luci cuo sam ohrabrujuce izjave o namerama u vezi sa mnogim od ovih pitanja. Medjutim, te sam price slusao i ranije. Sada bih zeleo da se te reci pretoce u dela.

U potpunosti podržavam predlog premijera Ivanica da se organizuje okrugli sto na kome bi lideri politickih stranaka vodili ovakve rasprave i pokusali da iznadju prava resenja. To neće biti lako jer je Bosna i Hercegovina jedno multietnicko drustvo, sto znaci da njeni politicki lideri moraju biti u stanju da pronadju zajednicke osnove, ostvare konsenzus i postignu kompromise. To je jedini nacin na koji bi Bosna i Hercegovina mogla da funkcioniše i krene napred. To se može ostvariti jedino ukljucivanjem svih, nikako iskljucivoscu.

Gradjani Republike Srpske, bez obzira na njihovu etnicku pripadnost, zele da vode normalan zivot. Oni zele zivotni standard koji odgovara Evropi na pocetku 21. veka. U ovom trenutku, izgledi za ekonomski razvoj Republike Srpske su jos uvek sumorni. Preko potrebni zakoni i mere kojima bi se reformisala i unapredila privreda se odlazu zbog politickih - a ne ekonomskih - kalkulacija.

Borba protiv korupcije je tek započela. Veliki deo ovog problema se krije iza opstrukcija srpskih predstavnika u parlamentu Bosne i Hercegovine. Njihova taktika odlaganja i kupovine vremena onemogućila je usvajanje važnih zakona koji bi poboljšali uslove za ekonomski razvoj sirom Bosne i Hercegovine i povećali delotvornost državnih institucija. To se više ne može tolerisati.

Odbijanje političkog vodstva Republike Srpske da prihvati ekonomski razvoj kao ključni prioritet razlog je za tako visoku stopu nezaposlenosti u ovom entitetu. To je, također, razlog zbog koga oni koji su bili te sreće da dobiju posao uglavnom primaju veoma male plate.

Niske i neredovne plate razlog su za tako veliki broj strajkova u Republici Srpskoj tokom 2001. godine. Ukoliko vlasti žele da se ekonomska situacija popravi, onda bi morali da reaguju brzo i odlučno kako bi stvorili povoljno okruženje za poslovanje.

U više navrata sam izrazio svoju zabrinutost zbog malog broja povratnika Hrvata i Muslimana u Republiku Srpsku. Budžet namenjen pospešivanju procesa povratka je nedovoljan; opstrukcija vlasti je uobičajena kao i nezakonita delozacija; podrška vlade stambenim telima Republike Srpske nije zadovoljavajuća, i najzad, sirom Republike Srpske nema dovoljno alternativnog smestaja koji su vlasti dužne po zakonu da obezbede.

Vlasti Republike Srpske su samo postojanje svog entiteta dovele u opasnost time što ne ispunjavaju evropske standarde u praksi i zbog nepružanja garancija za osnovna prava svojih građana.

Nedovoljno postovanje ljudskih prava je još jedna slaba tačka dosadašnjeg učinka vlasti Republike Srpske. Sa resavanjem slučaja pukovnika Avda Palica, koji je nestao dok je bio u pritvoru Vojske Republike Srpske 1995. godine, skandalozno se otezalo. Odbijanje Republike Srpske da ispostuje odluku Veka za ljudska prava kojom je naložena istraga okolnosti pod kojima je pukovnik Palic nestao kao i isplata obestecenja od 65.000 konvertibilnih maraka (oko 30.000 američkih dolara) njegovoj porodici je sramotno.

Pokusaj Republike Srpske da isplati samo 15.000 konvertibilnih maraka (7.000 američkih dolara) tipičan je primer otezanja. Ja također ne mogu da prihvatim opravdanje ministarstva odbrane Republike Srpske da ne znaju gde se nalazi armijski oficir koji je poslednji video pukovnika Avdica. To je necasno. To je nedopustivo.

Saradnja sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju u Hagu je još jedna oblast gde lepe reči ne prate konkretna dela. Mada je u oktobru parlament Republike Srpske usvojio Zakon o saradnji sa Haskim sudom, a Srpska demokratska stranka je u decembru saopstila da namerava da izbacila iz svog članstva lica koja protiv kojih su podignute optužnice za ratne zločine, pokazalo se da velika obećanja nisu od neke vrednosti. Mi nismo videli nikakva konkretna dela.

Optuženi za ratne zločine se moraju uhapsiti. Ne sme se više dopustiti da njihov nesmetan boravak na slobodi baca tesku senku na proces povratka. Vlasti Republike Srpske dovele su u pitanje samo postojanje svog entiteta time što ne ispunjavaju evropske standarde u praksi i zbog nepružanja garancija za osnovna prava svojih građana. Dopustite mi da budem sasvim jasan. Bez ozbiljne privrženosti ustavnim, socijalnim i ekonomskim reformama kao i reformama u oblasti ljudskih prava, Republika Srpska bi mogla nestati jer će ponasanje njenih lidera učiniti opstanak ovog entiteta u ekonomskom i političkom smislu neodrživim.

Wolfgang Petritsch je Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini.

Location: [Balkans](#)
[Bosnia and](#)
[Herzegovina](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/petricevo-ozbiljno-upozorenje-bosanskim-srbima>